

## ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА ПСИХО-ЕМОЦІЙНИЙ СТАН ПІДЛІТКІВ

### THE INFLUENCE OF SOCIAL NETWORKS ON THE PSYCHO-EMOTIONAL STATE OF ADOLESCENTS

DOI: 10.69842/DIDACTICS.2025.1.10

Однією з головних тенденцій розвитку сучасного суспільства є стрімке зростання масштабів соціального застосування нових інформаційних технологій. Особливе місце в цьому процесі посідає мережа Інтернет, яка значно збільшила кількість засобів міжособистісного спілкування за допомогою різноманітних сервісів: форумів, блогів, інтернет-щоденників, групових інтернет-ігор, соціальних мереж, голосових чатів та ін., – що особливо приваблює молодь. Утворилося віртуальне середовище для різного виду «кібер-стосунків»; зокрема, виникли й нові види та форми протиправної поведінки молоді в мережі Інтернет, які характеризуються істотною різноманітністю і недостатньою вивченістю як самих цих форм, так і соціально-психологічних чинників, які визначають форми агресії молоді в мережі Інтернет.

В наш час Інтернет став невід'ємною частиною повсякденного життя, бізнесу, політики, науки, освіти. Практично кожна сучасна людина знайома з можливостями персональних комп'ютерів або віртуальних мережеских спільнот. Кількість активних користувачів Інтернет постійно зростає, ними сьогодні є школярі, студенти, професіонали будь-якої області.

Комунікація в соціальних мережах суттєво відрізняється від спілкування в реальному житті. У сучасному світі обмін інформацією через Інтернет вже давно став звичною частиною повсякдення. Останніми роками соціальні платформи стали невід'ємним елементом віртуального простору, об'єднуючи людей з різних куточків планети. Найактивнішими користувачами таких мереж, як «Telegram», «Instagram», «Twitter», «Facebook» або «TikTok», є молодь і підлітки, які складають найбільшу частку аудиторії.

Незважаючи на зростаючий науковий інтерес до вивчення психологічних особливостей міжособистісного спілкування у віртуальному середовищі та його впливу на протиправну поведінку молоді, ця проблема все ще вимагає глибшого дослідження. Соціальні мережі стали важливою частиною повсякденного життя підлітків, оскільки вони забезпечують платформу для спілкування, самовираження та обміну інформацією. Водночас, вплив соціальних мереж на психо-емоційний стан підлітків є важливою та актуальною проблемою, яка потребує детального дослідження. Соціальні мережі можуть мати як позитивний, так і негативний вплив на емоційне благополуччя молоді, зокрема на рівень стресу, тривожності, депресії та самооцінки.

**Ключові слова:** соціальні мережі, підлітки, психо-емоційний стан, самооцінка, стрес, тривожність, депресія, соціальна ізоляція, цифрові технології.

One of the main trends in the development of modern society is the rapid growth of the scale of social application of new information technologies.

A special place in this process is occupied by the Internet, which has significantly increased the number of means of interpersonal communication using various services: forums, blogs, online diaries, group online games, social networks, voice chats, etc., which is especially attractive to young people. A virtual environment has been formed for various types of «cyber-relationships»; in particular, new types and forms of illegal behavior of young people on the Internet have also emerged, which are characterized by significant diversity and insufficient study of both these forms themselves and the socio-psychological factors that determine the forms of aggression of young people on the Internet.

Almost every modern person is familiar with the capabilities of personal computers or virtual network communities. The number of active Internet users is constantly growing, today they are schoolchildren, students, professionals of any field.

Communication on social networks is significantly different from communication in real life. In the modern world, exchanging information via the Internet has long become a familiar part of everyday life. In recent years, social platforms have become an integral element of virtual space, uniting people from different corners of the planet. The most active users of networks such as «Telegram», «Instagram»,

«Twitter», «Facebook» or «TikTok» are young people and teenagers, who make up the largest share of the audience. Social networks have become an important part of the daily life of teenagers, as they provide a platform for communication, self-expression and exchange of information. At the same time, the impact of social networks on the psycho-emotional state of teenagers is an important and urgent problem that requires detailed research. Social networks can have both positive and negative effects on the emotional well-being of young people, in particular on the level of stress, anxiety, depression and self-esteem.

Despite the growing scientific interest in studying the psychological characteristics of interpersonal communication in a virtual environment and its impact on the illegal behavior of young people, this problem still requires deeper research.

**Key words:** social networks, adolescents, psycho-emotional state, self-esteem, stress, anxiety, depression, social isolation, digital technologies.

**Постановка проблеми в загальному вигляді.** Актуальність цієї проблеми зумовлена кількома факторами. По-перше, підлітки є вразливою категорією, для яких спілкування віртуальними каналами має особливу важливість, оскільки вони часто перебувають на етапі формування особистості та соціальних зв'язків. Водночас постійне порівняння з іншими користувачами соціальних мереж, пошук підтвердження через лайки та коментарі, а також наявність кібербулінгу можуть негативно впливати на психо-емоційний стан підлітків.

По-друге, в умовах постійного розвитку технологій і зростання популярності соціальних мереж важливо визначити їх роль у формуванні емоційних переживань молоді та визначити способи мінімізації негативних наслідків. Недавні дослідження вказують на те, що надмірне використання соціальних мереж може сприяти розвитку депресивних симптомів, зниження самооцінки та підвищеному рівню тривожності.

По-третє, з огляду на вплив соціальних мереж на психо-емоційний стан підлітків, є необхідність розробки стратегії підтримки психічного здоров'я та ефективних підходів до використання цифрових платформ. Такі підходи повинні включати не тільки обмеження часу, проведеного в інтернеті, але й розвиток навичок критичного сприйняття інформації та побудови здорових соціальних зв'язків.

Таким чином, дослідження впливу соціальних мереж на психо-емоційний стан підлітків є надзвичайно актуальним, оскільки воно дозволяє краще зрозуміти, як віртуальні взаємодії можуть формувати емоційний фон молоді і які методи підтримки та корекції цього впливу є найбільш ефективними.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Інтернет-спілкування стало предметом аналізу як зарубіжних, так і вітчизняних учених. Серед зарубіжних дослідників такі як: E. Reid, P. Kelly, Sh. Turkle та ін.

Особливості вікової психології підлітків і молоді у контексті Інтернет-комунікацій

досліджуються у працях О. Вакуленко, Н. Носової, Ю. Селіщевої, М. Христюк та ін.

Психологічні аспекти протиправної поведінки розглядаються у роботах О. Мушинської, О. Павлик. Українські дослідники Л. Мороз та С. Яковенко пропонують комплекс заходів для профілактики злочинності серед неповнолітніх, наголошуючи на важливості корекції особистісного розвитку дітей та підлітків, схильних до порушення закону.

**Виділення раніше не вирішених частин проблеми.** Недостатньо вивченими вважаємо дослідження негативних ефектів використання соціальних мереж для дітей підліткового віку.

**Мета статті** полягає в аналізі впливу соціальних мереж на психо-емоційний стан підлітків, виявленні основних факторів, що визначають цей вплив, а також у розробці рекомендацій для мінімізації негативних ефектів використання соціальних мереж.

**Виклад основного матеріалу.** Спілкування є однією з основних складових людського існування, яке забезпечує взаємодію між людьми та служить важливим інструментом передачі інформації, емоцій і думок. Воно може відбуватися в різних формах: усній, письмовій, невербальній, і в залежності від контексту, потреб і середовища, може бути офіційним чи неформальним.

У психологічному словнику, який вийшов у 1990 році під редакцією А. Петровського та М. Ярошевського, спілкування розглядається як складний, багатоплановий процес встановлення й розвитку контактів між людьми, що породжується потребами у спільній діяльності та включає в себе обмін інформацією, розроблення єдиної стратегії взаємодії, сприймання й розуміння людьми один одного. А у словнику, який вийшов у 2004 році під редакцією Б. Мещерякова та В. Зінченка, спілкування – взаємодія двох чи більше людей, яка полягає в обміні між ними інформацією пізнавального та (або) афективно-оцінного характеру (Савенкова та ін., 2015: 8).

Потреба в спілкуванні, як придбане в онтогенезі знання про засоби та шляхи задоволення різних потреб через контакт з

іншими людьми (за М. Лисіною). Ієрархічна структура комунікативних потреб (Курова, 2020: 8).

Соціальні мережі є невід'ємною частиною віртуальної реальності. Термін «віртуальна реальність» вперше з'явився після публікації роману Вільяма Гібсона «Neuromancer» у 1984 році, а з часом його стали розуміти як простір, створений за допомогою глобальної телекомунікаційної мережі.

Наприкінці XX століття, завдяки розвитку комп'ютерних технологій, виник новий засіб комунікації – соціальні мережі, які стали важливим інструментом для організації віртуального спілкування. Це форма взаємодії з іншими людьми в цифровому просторі через електронні пристрої, що дозволяє встановлювати зв'язки з віртуальними співрозмовниками. Як особливий тип опосередкованого спілкування, соціальні мережі мають унікальні психологічні характеристики, які варто аналізувати в контексті теорії комунікації. Вони змінюють традиційні способи взаємодії, впливаючи на емоційне сприйняття, поведінку та соціальні норми. Такий вплив потребує глибшого вивчення, оскільки соціальні мережі можуть створювати нові форми соціальної ідентичності та взаємодії, що в свою чергу впливає на розвиток особистості, її самооцінку і міжособистісні стосунки.

Віртуальне спілкування – це процес, що імітує структуру, функції і результати реальних відносин і взаємних дій людини, через його віртуальні образи. Віртуальне спілкування має свої переваги над реальним спілкуванням (Остапенко, 2013: 114).

Зокрема, можливість залишатися анонімним, що дає користувачам відчуття безпеки та свободи. Але відсутність фізичного контакту та соціальних норм, що зазвичай регулюють поведінку в реальному житті, може призводити до більш відвертих висловлювань і, часом, до агресії чи навіть кібербулінгу.

Анонімність в інтернеті дозволяє людям приховувати свою реальну особистість, що може бути як позитивним, так і негативним аспектом. З одного боку, це може сприяти відкритості та самовираженню, даючи можливість людям висловлювати думки, які вони б не змогли озвучити в реальному житті через страх засудження чи соціальний тиск. З іншого боку, анонімність може стати приводом для неетичних вчинків, таких як маніпуляції, брехня або навіть створення фальшивих особистостей. Ці фактори сприяють виникненню так званої «онлайн-особистості», яка може істотно відрізнятися від того, ким є людина в реальному житті.

Приховування особистості також може мати глибокий вплив на емоційну складову інтернет-спілкування. Люди можуть використовувати інтернет для втілення бажань і фантазій, не обмежуючи себе реальними наслідками своїх вчинків. Це може призвести до емоційної дистанційованості, оскільки у віртуальному середовищі відсутні живі емоційні реакції та невербальні сигнали, які важливі для розуміння почуттів інших людей. Таким чином, інтернет-спілкування може стати більш поверхневим, але водночас й більш інтенсивним у контексті емоційних переживань, адже люди часто перебувають у стані постійної онлайн-активності, що інколи може провокувати відчуття емоційної перевантаженості.

Невід'ємною частиною інтернет-комунікації є також «емодзі» та інші символи, які використовуються для передачі емоцій. Однак, це лише поверхнєве вираження емоцій, яке не може повністю замінити живе спілкування, де емоції виражаються не тільки через слова, але й через інтонацію, міміку, жести та інші невербальні засоби. Це створює певну дистанцію між реальними переживаннями людини і тим, як вона їх демонструє в інтернеті.

Крім цього у сучасному інтернет-спілкуванні важливим аспектом є використання скорочень слів та сленгу, що стали невід'ємною частиною цифрового спілкування. Зокрема, скорочення слів, акроніми, аббревіатури та використання специфічного сленгу дозволяють спростити комунікацію, зробити її швидшою та менш формальною. Це пов'язано з особливістю онлайн-середовища, де люди прагнуть заощадити час і вивільнити себе від традиційних правил мовного етикету. Наприклад, замість повних фраз «добрий вечір» або «до побачення» «спасибі» часто використовуються скорочення типу «привіт» або «па», «спс», що додає легкості і невимушеності в спілкування.

Цей феномен скорочення слів та використання сленгу має також соціальну складову. Для молоді це може бути способом вираження приналежності до певної групи або субкультури, адже часто певні сленгові вирази використовуються серед однолітків для створення «власного» мовного середовища, яке не завжди зрозуміле більшості. Таким чином, скорочення та сленг стають важливими маркерами ідентичності в онлайн-комунікації, створюючи відчуття спільності і приналежності.

З іншого боку, постійне використання скорочень та сленгу може знижувати рівень формальності і серйозності спілкування, а іноді – навіть призводити до непорозуміння

або втрати чіткої комунікації. Не всі користувачі можуть правильно розуміти спеціалізовані скорочення чи жаргон, що може призвести до неправильного трактування інформації або емоцій, які хочуть передати учасники розмови.

Так у своїй праці «The impact of text messaging on the written skills of university students» науковець Даніел Карінгтон досліджував використання скорочень і аббревіатур в інтернет-спілкуванні та їх вплив на правопис та граматику мови, висвітлив результати дослідження, які показали, що використання скорочень та аббревіатур може бути зручним і ефективним способом спілкування в мережі, але також може впливати на правопис та граматику, особливо серед молоді (Рожак, 2023: 2).

У свою чергу анонімність і приховування особистості в інтернет-спілкуванні дозволяють створювати альтернативні ідентичності, однак зменшують емоційну автентичність взаємодій. Це може мати негативні наслідки, зокрема: маніпулятивність, оскільки анонімність дає можливість маніпулювати іншими без наслідків; зміну поведінки, коли люди поведуться агресивніше або антисоціально через відсутність соціальних обмежень; втрату емоційних зв'язків, що призводить до поверхневих взаємодій; а також аддиктивність, де користувачі можуть ставати залежними від віртуального середовища, що негативно впливає на реальні стосунки та психічне здоров'я.

Дані висновки підтверджуються думкою О. Немеша, який зазначав, занурення у відкриті інформаційні безміри може призвести до пригнічення екзистенційних потенціалів особистості, вплинути на її поведінку, виявитися в надмірній аддиктивності, маніпульованості та інших амортизаційних психостанах. Людина, включена в діяльність із використання Інтернет-технологій, суб'єктивно переживає, оцінює та осмислює дійсність і стосунки з іншими людьми дуже своєрідно (Андрійчук, 2021: 2).

Приклади з реального життя, що підтверджують думку О. Немеша, можуть бути різноманітними і стосуватися різних аспектів впливу Інтернет-технологій на особистість.

Багато підлітків та молодих людей проводять значну кількість часу в соціальних мережах, відчуваючи труднощі у контролюванні часу, проведеного онлайн. Це може призвести до залежності від цифрового середовища, що відображається на їхньому психічному здоров'ї, зокрема, в зниженні рівня концентрації, порушенні сну, а також ізоляції від реального соціального життя. Наприклад, підлітки можуть використовувати соціальні мережі як основний спосіб самовираження, що інколи

призводить до втрати реальних соціальних зв'язків і проблем з самооцінкою.

Анонімність в Інтернеті дає можливість для маніпулювання іншими людьми, що особливо помітно в контексті кібербулінгу. Наприклад, у соціальних мережах часто зустрічаються випадки, коли анонімні користувачі навмисно поширюють неправдиву інформацію або образливі коментарі, впливаючи на психо-емоційний стан інших. Це може призвести до серйозних психологічних наслідків, таких як депресія чи тривожні розлади у молоді.

Деякі люди, особливо ті, хто активно проводить час в Інтернеті, можуть втратити здатність критично оцінювати реальність та взаємовідносини з іншими людьми. Наприклад, через постійне споживання контенту в Інтернеті вони можуть відчувати себе відчуженими від реального світу, що призводить до порушення соціальної адаптації, залежності від соціальних мереж та, як результат відчуття самотності в офлайн-середовищі, хоча вони активно взаємодіють в онлайн-просторі.

К. Янг, Дж. Вейценбаум, Дж. Брунер, О. Вакуленко виділяють різноманітну кількість симптомів, які можуть свідчити про наявність у молоді такої залежності: молодь приділяє надзвичайно багато часу різноманітним формам Інтернет-спілкування; «в'яле» функціонування в реальному світі; уникання контактів з друзями; відмова від проведення вільного часу з друзями; нездатність та активне небажання відволіктися, навіть на короткий час, від спілкування в Інтернет-мережі; регулярне збільшення часу спілкування в Інтернет-просторі, необхідного для задоволення особистих інтересів; прикрість та роздратування, які виникають під час вимушених відволікань від Інтернет-спілкування; брехливість у стосунках з батьками, друзями, вчителями та ін.; здатність і схильність забувати під час спілкування в Інтернет-мережі про щоденні обов'язки, зустрічі з друзями та ін. (Веретко & Снітко, 2011: 6).

Часто користувачі Інтернету, зокрема в соціальних мережах, створюють ідеалізовану картину свого життя, публікуючи лише позитивні моменти і приховуючи труднощі. Це може призводити до того, що інші люди, порівнюючи своє життя з «ідеальними» образами в мережі, відчувають невдоволення своєю реальністю, що також може викликати низьку самооцінку та психологічні проблеми.

Ці приклади ілюструють, як вплив Інтернет-технологій може призводити до зміни психо-емоційного стану особистості, створюючи як позитивні, так і негативні наслідки в реальному житті.

Для запобігання негативним змінам у психо-емоційному стані підлітків, що активно користуються соціальними мережами, важливо застосовувати комплекс заходів, спрямованих на збереження емоційного здоров'я та розвитку здорових онлайн-звичок. Однією з ключових рекомендацій є встановлення чітких меж часу, проведеного в Інтернеті. Перебування в соціальних мережах більше ніж 1-2 години на день може призвести до соціальної ізоляції та втрати зв'язку з реальним світом. Тому варто використовувати технології, що дозволяють обмежити час онлайн, або практикувати регулярні перерви, щоб зберегти психологічну рівновагу та присвятити час реальним соціальним взаємодіям і особистісному розвитку.

Також важливо розвивати критичне мислення стосовно контенту, що споживається в Інтернеті. Зважаючи на те, що соціальні мережі часто демонструють лише ідеалізовану картину життя, порівняння себе з іншими може призводити до зниження самооцінки та розвитку депресивних настроїв. Розуміння того, що більшість публікацій є лише частинами реальності, дозволяє зменшити вплив соціальних порівнянь на психічне здоров'я і сприяє формуванню більш реалістичного сприйняття світу.

Незамінним є й розвиток реальних соціальних контактів. Спілкування з друзями та родиною в офлайн-середовищі сприяє зміцненню соціальних зв'язків і дозволяє знижувати рівень стресу, викликаного використанням Інтернету. Занурення в онлайн-середовище на шкоду живому спілкуванню може призвести до відчуження та порушення соціальної адаптації. Тому регулярні зустрічі з близькими людьми є важливим елементом психоемоційного благополуччя.

Іншою важливою рекомендацією є використання налаштувань конфіденційності та безпеки в соціальних мережах. Підлітки повинні усвідомлювати важливість захисту своїх особистих даних і контролювати доступ до своїх акаунтів. Відсутність належного контролю може призвести до порушень безпеки, зокрема кібербулінгу, що в свою чергу має негативний вплив на психічне здоров'я. Опанування інструментів для управління конфіденційністю допомагає мінімізувати ці ризики.

Кібербулінг, як серйозна проблема в соціальних мережах, вимагає особливої уваги. Якщо підліток став жертвою агресивної поведінки в Інтернеті, йому важливо не залишатися наодинці з цією проблемою. Необхідно звертатися за підтримкою до дорослих або повідомляти адміністраторам

платформ про випадки порушень. Ігнорування ситуації може погіршити емоційний стан і привести до серйозних психічних розладів, тому важливо мати механізми для вирішення таких конфліктів.

Ще однією рекомендацією є споживання контенту, який сприяє розвитку та позитивним емоціям. Замість того, щоб витрачати час на порожні розваги або негативний контент, корисно підписуватися на канали, які пропонують матеріали з навчальними, творчими або мотиваційними темами. Такий контент сприяє формуванню позитивного світогляду і допомагає зберігати емоційну стабільність у процесі користування соціальними мережами.

У випадках, коли соціальні мережі викликають почуття тривоги або депресії, підліткам варто звертатися за професійною психологічною допомогою. Психолог може допомогти справлятися з емоційними труднощами, що виникають через надмірне використання Інтернету або через проблеми, що виникають у соціальних мережах. Підтримка професіонала дозволяє не тільки усунути симптоми стресу, а й навчити технікам саморегуляції та розв'язування внутрішніх конфліктів.

Нарешті, важливо застосовувати техніки релаксації, що допомагають зняти стрес після тривалого перебування в Інтернеті. Медитація, йога, прогулянки на свіжому повітрі чи навіть просте глибоке дихання допомагають відновити психоемоційну рівновагу та зменшити напругу, яка може виникати через інформаційне перевантаження.

Всі ці заходи сприяють розвитку здорових звичок у користуванні соціальними мережами, допомагаючи підліткам зберігати емоційну стабільність і психічне здоров'я в умовах постійної цифровізації.

**Висновки.** Підсумовуючи, маємо зазначити, що хоча соціальні мережі відкривають безліч можливостей для спілкування та самовираження, вони також несуть певні ризики для психо-емоційного стану підлітків. Важливо дотримуватися збалансованого підходу до використання цифрових платформ і звертати увагу на психологічне благополуччя. Стратегії обмеження часу онлайн, розвиток критичного мислення, підтримка реальних соціальних зв'язків та звернення за професійною допомогою можуть значно знизити негативний вплив соціальних мереж на психіку молоді.

*Перспективами подальших наукових розвідок вважаємо вивчення методів відновлення психоемоційної рівноваги та зменшення напруги, яка може виникати через інформаційне перевантаження дітей підліткового віку.*

## REFERENCES/ЛІТЕРАТУРА

1. Psykholohiia spilkuвання (2015): navch. posib. / LO Savenkova, VV Shadova, LL. Borysenko ta in. Za zah. red. LO. Savenkovoї. Kyiv: KNEU: 309. [Психологія спілкування (2015): навч. посіб. / ЛО Савенкова, ВВ Сгадова, ЛЛ. Борисенко та ін. За заг. ред. ЛО. Савенкової. Київ: КНЕУ: 309]. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/97412875-495c-43b6-b358-b425073db58a/content/>.
2. Kurova AV. (2020). Psykholohiia spilkuвання: navchalno-metodychnyi posibnyk dlia zdobuvachiv vyshchoi osvity fakultetu psykholohii, politolohii ta sotsiolohii NU «OIuA». Odesa: Feniks: 79. [Курова АВ. (2020). Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОІОА». Одеса: Фенікс: 79]. DOI: 10.32837/11300.13107. URL: <https://dSPACE.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/37909f68-9dfa-4670-863f-1ebda0aef30c/content>.
3. Ostapenko HI. (2013). Osoblyvosti virtualnoho spilkuвання molodi v komunikatsiinomu seredovyschi mrezhi internet. Svit sotsialnykh komunikatsii: naukovyi zhurna. Kyiv: 10. [Остапенко ГІ. (2013). Особливості віртуального спілкування молоді в комунікаційному середовищі мережі інтернет. Світ соціальних комунікацій: науковий журн. Київ: 10]. URL: [http://wsc.kymu.edu.ua/toms/10/wsc\\_tm10.pdf](http://wsc.kymu.edu.ua/toms/10/wsc_tm10.pdf).
4. Rozhak O. (2023). Movni fenomeni internet-silkuвання. Movnyi prostir suchasnoho svitu: tezy dopovidei VII Vseukrainskoi naukovoї konferentsii studentiv, aspirantiv i molodykh uchenykh. 26 travnia 2023 Kyiv: 175–178. [Рожак О. (2023). Мовні феномени інтернет-спілкування. Мовний простір сучасного світу: тези доповідей VII Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів і молодих учених. 26 травня 2023 Київ: 175–178]. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/collections/e1137c2b-05f2-4bca-9f23-0e3a76198044/>.
5. Andriichuk I. (2021). Psykholohichni chynnyky spilkuвання studentskoi molodi v internet prostori. Naukovyi chasopys NPU imeni MP. Drahomanova. Serii 12. Psykholohichni nauky: zb. nauk. prats. / Za nauk. redaktsiieiu IS. Bulakh. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni MP. Drahomanova, 13 (58): 128. [Андрійчук І. (2021). Психологічні чинники спілкування студентської молоді в інтернет просторі. Науковий часопис НПУ імені МП. Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки: зб. наук. праць. / За наук. редакцією ІС. Булах. Київ: Вид-во НПУ імені МП. Драгоманова, 13 (58): 128]. URL: [http://dSPACE.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/24197/1/Andriychuk\\_skydan.pdf](http://dSPACE.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/24197/1/Andriychuk_skydan.pdf).
6. Veretko TH, Snitko MA. (2011). Determinanty formuvannya bezpechnoi diialnosti molodi v internet-merezhi. Kyivskiy stolychnyi universytet imeni Borysa Hrinchenka. Kyiv. [Веретко ТГ, Снітко МА. (2011). Детермінанти формування безпечної діяльності молоді в інтернет-мережі. Київський столичний університет імені Бориса Грінченка. Київ]. URL: [https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/1412/1/Veretenko\\_Snitko\\_IPSP\\_IP%26KO.pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/1412/1/Veretenko_Snitko_IPSP_IP%26KO.pdf).

Стаття надійшла до редакції 17.01.2025

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Ольга ЛІЛІК

Науковий керівник:

**Тетяна Василівна МАТІЄНКО**

ORCID 0000-0001-9695-2222

Кандидат юридичних наук, доцент,  
професор кафедри психології та педагогіки,  
Одеський державний університет  
внутрішніх справ (Одеса, Україна)

E-mail: [matienkotatyana08@gmail.com](mailto:matienkotatyana08@gmail.com).

Scientific Supervisor:

**Tetiana MATIENKO**

ORCID 0000-0001-9695-2222

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,  
Professor of the Department of Psychology and Pedagogy,  
Odesa State University of Internal Affairs  
(Odesa, Ukraine)

E-mail: [matienkotatyana08@gmail.com](mailto:matienkotatyana08@gmail.com)**Максим Сергійович ІВАЩЕНКО**

Здобувач вищої освіти другого рівня,  
Інституту права та безпеки,  
Одеський державний університет  
внутрішніх справ (Одеса, Україна)

**Maksym IVASHCHENKO**

Higher Education Student of the Second Level,  
Institute of Law and Security,  
Odesa State University of Internal Affairs  
(Odesa, Ukraine)